

EIROPĀ PIE KAFIJAS TASES

Algas palielinājums ārstiem neatrisinās «pateicības» jautājumu

Ir tradīcija dot un ir vēlēšanās ņemt. Sabiedrībai ir jāmaina attieksme par "pateicībām"

Ar diskusiju par veselības aprūpi Eiropas Komisijas pārstāvēniecība Latvijā atsāka sarunu ciklu par Eiropu pie kafijas tases. Par Eiropas Savienības (ES) uzstādījumiem veselības aprūpē, par veselības aprūpi Latvijā, par medīķu darbu, par to, cik pārtikuši medīķi ir Latvijā, kā arī par tā dēvētajām pateicībām ārstiem diskutēja Veselības ministrijas valsts sekretāra vietnieks **Juris Bundulis**, Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrības priekšsēdētāja vietniece **Ruta Viksna**, Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Internās medicīnas klīnikas vadītājs **Valdis Pīrāgs** un Rīgas Stradiņa universitātes humanitāro zinātņu katedras lektore **Signe Mežinska**. Diskusiju vadīja filozofs **Igors Šuvajevs**.

Ruta Viksna: "Arodbiedrības secinājums ir tāds, ka Latvijā veselības aprūpes pieejamība un efektivitāte ir neapmierinoša. Bēdīgi ir tas, ka tuvākajā nākotnē nav gaidāmi uzlabojumi. Situācija var tikai pasliktināties."

Signe Mežinska: "ES ir skaidri nedefinējusi vērtības, uz kurām jābūvē veselības aprūpes sistēma. Viena no tām ir – pieejamība. Latvijā gan ir vesela virkne grupu, kam veselības aprūpes pieejamība ir apgrūtināta tieši finansiāla stāvokļa dēļ."

Juris Bundulis: "Esmu dzirdējis konkrētus ciparus, cik ārsti gribētu saņemt, lai viņš justos komfortabli. Taču, kad tika uzdots jautājums: "Cik lielai algai ir jābūt, lai jūs neņemtu "pateicības"?", atbilde bija: "Tādas summas nav!"

cientam likt parakstīties par to, ka par naudas iedošanu ārstam viņš nes kriminālatbildību.

Diskusijas apmeklētājs: – Ja ārstam palielinātu algu, vai tie, jūsuprāt, atteiktos no kukuļiem?

J. Bundulis: – Domāju, ka tas neatrisinātu problēmu. Dažādās diskusijās esmu runājis ar nozares profesionāļiem un dzirdēju konkrētus ciparus, cik ārsti gribētu saņemt, lai viņš justos komfortabli. Taču, kad tika uzdots jautājums: "Cik lielai algai ir jābūt, lai jūs neņemtu "pateicības"?", atbilde bija: "Tādas summas nav!" Ziniet, runa nav tikai par algām, runa ir arī par tradīcijām! Ir vēlme dot un ir vēlme ņemt. Kamēr sabiedrības attieksme par pateicībām netiks mainīta, tikmēr ārsti ņems pateicības.

tāju atbildība par savu veselību.

Tāpat uzskatu, ka būtu jānedefinē vārds "pateicība".

J. Bundulis: – Es gan tā nedomāju. Nevajadzētu koncentrēties uz definīciju. Šādas naudas attiecības virs galda jeb zem galda nav pieņemamas un nav pieļaujamas!

Diskusijas apmeklētājs: – Savukārt es uzskatu, ka Mežinskas kundzei ir taisnība. Šis vārds ir jānedefinē. Ja ārsts ņem "pateicību" par nepatiesu slimības lapu izsniegšanu, atbrīvo kādu no tiesas, armijas, ļauj apiet rindu, tad tas ir kukulis un ir sodāma rīcība. Taču pateicība par godam padarīto darbu var būt arī ziedi, konjaki, konfekšu kārbas. Un šī pateicība nebūtu jānosoda. Ar definīciju varēs nošķirt patiesu pateicību no kukuļa.

I. Šuvajevs: – Medīķi, kas strādā zobārstniecības jomā vai privātajā sfērā, nerunā par pateicībām. Te runa ir tikai par daļu ārstu. Šie cilvēki ļaunprātīgi izmanto dienesta stāvokli un pacienta bezspēcību. Un tas jau ir bandītisms!

V. Pīrāgs: – Nostrādājot klīnikā 20 gadus, esmu redzējis, kā mainās pateicība. 80. gados pateicība bija konfektes un puķes. Tajā laikā nauda nebija tik svarīga. No 1997. līdz 2000. gadam strauji mainījās situācija un nauda kļuva par noteicošo pateicības veidu.

Diskusijas apmeklētājs: – Kāpēc Latvijā nedarbojas privātā apdrošināšanas sistēma? Mēs apdrošinām savas mašīnas un šo darbību pieņemam kā normu. Kāpēc cilvēki nav apdrošināti?

J. Bundulis: – Šobrīd privātā apdrošināšana netiek piedāvāta par to naudas summu, par kādu sabiedrība būtu gatava maksāt.

– Publicēšanai sagatavojusi
SVETLANA LEITĀNE

Juris Bundulis: – Kopumā, runājot par Latvijas medicīnu, jāteic, ka pēdējos gados tā ir attīstījusies. Taču, lai arī mums ir pasaules standarti atbilstošas tehnoloģijas un ir pieejami vismodernākie medikamenti, finansiālu ierobežojumu dēļ daudzi no šiem pakalpojumiem iedzīvotājiem nav pieejami un nevienai ES direktīvai nevar uzlikt par pienākumu apmaksāt tos. Tāpēc Latvijai daudz intensīvāk ir jāstrādā pie iekšējo resursu realizācijas, kas dos iespēju sistēmas iekšienē atrast līdzekļus un novirzīt tos primārai veselības aprūpei. Viens no sāpīgajiem jautājumiem ir tāds, ka pacienta veselības problēmas netiek pamanītas laikus. Tad cilvēks smagā stāvoklī nonāk stacionāros un viņa ārstēšana izmaksā daudz dārgāk. Turklāt mums trūkst speciālistu. Lai risinātu šīs problēmas, ir sagatavoti ilgtermiņa dokumenti. Taču, lai tie realizētos, ir nepieciešama Veselības ministrijas kompetence un spēja pār-

Ilgmāra Znotiņa foto
Igors Šuvajevs: "Ārsti, kas ņem "pateicības", ļaunprātīgi izmanto dienesta stāvokli un pacienta bezspēcību. Un tas jau ir bandītisms!"

Valdis Pīrāgs: "Problēma ir arī pārvaldības kvalitātē. Kad ministrijā nomainās ministrs, bieži vien tas nosvītro visus iepriekšējos plānus un vēlas darīt ko citu."

mainās valdība, tad ministriju ierēdniecības aparāts ir paralizēts uz kādu brīdi un tiek gaidīts, ko teiks jaunais ministrs. Bieži vien ir tā, ka jaunais ministrs nosvītro visus iepriekšējos plānus un vēlas darīt ko citu.

Ruta Viksna: – Bet viens no arodbiedrības secinājumiem ir tāds, ka Latvijā veselības aprūpes pieejamība un efektivitāte ir neapmierinoša, un bēdīgi ir tas, ka tuvākajā nākotnē nav gaidāmi uzlabojumi. Situācija var tikai pasliktināties.

Runājot par medīķiem, jāmin tas, ka šogad ārsta vidējā mēneša alga ir 450 latu, ar visām piemaksām tā ir 650 latu. Māsai vidējā mēneša alga ir 275 latu (ar piemaksām 390 latu). Redzot šos ciparus, ikviens var izdarīt secinājumus – vai tā ir liela alga? Tāpēc jau medicīnā strādājošie cilvēki ņem tā saucamās pateicības, pret kurām daudzi, tai skaitā arī arodbiedrība, ir pret. Tāpēc izeja ir tikai viena – ārstiem ir jāpalielina algas un ir jāstrādā ar pateicību devējiem. Nebūtu slikti katram pa-

liecināt valdību par konkrētām lietām.

Valdis Pīrāgs: – Latvijā veselības aprūpes sistēmas stāvoklis nav tik bezcerīgs, kāds tas bijis pirms 15 gadiem. Ir zināms progress, it īpaši jaunajās tehnoloģijās, ārstu un medmāsu kvalifikācijā. Taču mums nav progresa sabiedrības veselībā. Objektīvie veselības

rādītāji Latvijā vēl aizvien ir vieni no sliktākajiem Eiropā. Un tas ir tāpēc, ka mūsu sabiedrībai ir nepareizs dzīves veids, augsts smēķētāju procents utt.

Protams, problēma ir ne tikai finanšu nepietiekamība, bet arī pārvaldības kvalitātē. Proti, administratīvā kapacitāte mainās katru gadu. Kā zināms, kad no-

KONKURSS

Aicina skolēnus piedalīties konkursos par Eiropas Savienību

Eiropas Savienības informācijas aģentūra (ESIA) aicina visu vecumu skolēnus piedalīties konkursos par Eiropas Savienības (ES) jautājumiem. ESIA ir izsludinājusi konkursu sākumskolas un pamatskolas skolēniem.

Lai rosinātu sākumskolas skolēnus aprakstīt un attēlot viņu redzējumu par ES, skolēni aicināti veidot pašu rakstītu Eiropas pasaku kalendāru "Manas Eiropas pasakas".

Konkursa labākais darbs tiks iespiests tipogrāfijā un nosūtīts visām Latvijas skolām. Darbu iesniegšanas termiņš – 2008. gada 14. aprīlis.

Pamatskolēniem konkursā "Kā Latvijai Eiropā ir" ir iespēja komiksa formā attēlot to, kā Latvijas dalība ES ietekmē viņus, viņu ģimenes, dzīvesvietas un valsti kopumā, kā arī novērtēt Latvijas nozīmi ES. Darbu iesniegšanas termiņš – 2008. gada 14. aprīlis.

Konkursā tiks noteikti trīs labākie darbi. Konkursa galvenā balva ir divritenis.

Ja uzvarējušos darbus būs izstrādājusi komanda (divu cilvēku sastāvā), balvu saņems katrs komandas dalībnieks.

Konkursu nolikumi un pieteikuma anketas pieejamas ESIA tīmekļa vietnē <http://www.esia.gov.lv/lat/konkursi/>.

Papildu informācija pa tālr. 67212611.

Nodarbinātību vērtē pozitīvi

Nodarbinātība Eiropas Savienības (ES) valstīs pēdējā laikā ir bijusi ievērojama. Pēdējos divos gados ir radīti gandrīz 6,5 miljoni jaunu darba vietu, un paredzams, ka līdz 2009. gadam tiks izveidoti vēl pieci miljoni.

Sagaidāms, ka 2008. gadā bezdarba līmenis nokritīsies zem 7% – un tas būs zemākais bezdarba rādītājs kopš pagājušā gadsimta 80. gadu vidus. Lai arī kopējā nodarbinātība ES valstīs ir vērtējama pozitīvi, Eiropas Komisija norāda arī uz vairākām problēmām, kuras galvenokārt attiecas uz jaunatnes nodarbinātību un

nepietiekamiem ieguldījumiem izglītībā. Bezdarba līmenis jauniešu vidū – vidēji 17,4% – joprojām ir negatīva tendence daudzās dalībvalstīs. Tāpat ar problēmām saskaras mazkvalificētie darba ņēmēji, invalīdi un migrējošie darba ņēmēji.

"Pēdējā laikā darba tirgū veiktās reformas ir ļāvušas gūt zināmus panākumus," saka ES nodarbinātības komisārs Vladimirs Špidla. "Strukturālais bezdarba līmenis kopš 2004. gada ir samazinājies par vienu trešdaļu, savukārt ES nodarbinātības līmenis, kas patlaban

ir 66%, daudz vairāk pietuvies mūsu kopīgajam mērķim – 70%. Visas dalībvalstis kopš 2005. gada ir īstenojušas nozīmīgas reformas," norāda V. Špidla, piebilstot, ka apmēram puse ES dalībvalstu ir izstrādājušas vai patlaban izstrādā visaptverošu politiku, lai panāktu lielāku līdzsvaru starp darba tirgus elastību un drošību. Taču līdz šim šo valstu sasniegumi attiecībā uz konkrētām lietām nodarbinātības jomā nav bijuši īpaši izcili.

– EK informācija